

18 می 2016

داکتر سید عبدالله کاظم

آب را نادیده، همه موزه ها را از پا کشیدند!

از مدت یک هفته بدینسو همه مشکلات وطن در حاشیه برده شد و فقط سخن از "توتاپ" بود و تغییر مسیر انتقال لین های آن که بجای سالنگ باید از بامیان بگذرد. بحث های همه جانبه در اجلاس مشترک شورای ملی در حضور رئیس جمهور و رئیس اجرائیه و برخی دیگر از دولتمردان صورت گرفت و روز یکشنبه نیز مظاهرات بزرگ و کم نظیر شهر کابل را فلج کرد و از ترس اینکه این تظاهرات گسترده به داخل شهر و مثل مظاهره قبلی راه خود را بسوی ارگ ریاست جمهوری باز نکند و خطر برخوردهای فیزیکی و حتی استفاده از سلاح نظم و امنیت را برهم نزند، مقامات امنیتی با گذاشتن کانتینر ها حلقه امنیتی قوی را ایجاد کردند که در نوع خود قبلاً دیده نشده بود. مظاهرات شکر خدا بدون کدام رویداد جدی بطور مسالمت آمیز تا ساعات عصر دوام کرد و گردانندگان آن حرفهای خود را به صراحت بیان کردند. اما متأسفانه تا دیروز کس نمیدانست که پروژه ای بنام "توتاپ" وجود ندارد. بار اول رئیس شرکت دولتی "برشنا" این مطلب را طی یک مصاحبه مفصل با سایت فارسی "صدای امریکا" دیروز مطرح کرد و امروز این موضوع را روزنامه وزین 8 صبح از قول حضرت عمر زاخیلوال - سفیر فعلی افغانستان در پاکستان و قبلاً وزیر مالیه در دوره حکومت کرزی برملا ساخت و از این راز نهفته که تا دیروز هیچ کسی از آن آگاهی نداشت و حتی رئیس جمهور فکر میکرد که این برق از ترکمنستان به پاکستان انتقال می یابد، دچار اشتباه شده بود و در زمینه بحث های فراوان جانبی در رسانه ها و میان مردم نیز صورت گرفت. مقاله تحت عنوان "توتاپ" یا "تا" منتشره روزنامه 8 صبح مورخ امروز چهار شنبه 29 ثور 1395 بقلم محترم آقای فرودوس از این راز سر به مهر با شرح مزید پرده برداشت که اینک مقاله مذکور را با امتنان از آن روزنامه وزین برای آگاهی علاقمندان اقتباس و به نشر می سپارم:

«توتاپ» یا «تا»؟

فردوس - چهارشنبه ۲۹ ثور ۱۳۹۵

در مورد پروژه ای انتقال برق ترکمنستان به افغانستان هیچ کس معلومات دقیق نداشت. نه به رییس جمهور معلومات دقیق رسیده بود، نه کسانی که به آن اعتراض داشتند، صاحب اطلاعات دقیق بودند و نه رسانه های مطرح کشور در مورد چیزی می دانستند. اولین کسی که در این دریای نادانی سنگ انداخت و همه را بیدار کرد، حضرت عمر زاخیلوال سفیر برحال افغانستان در اسلام آباد بود ،

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هبله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولی

زاخیوال در بحبوحه‌ی تنش‌های سیاسی و قومی در مورد «توتاپ» در صفحه‌ی فیس‌بوکش نوشت که به این نام، پروژه‌ای وجود ندارد و اگر چنین چیزی هم وجود داشته باشد ذهنی و تصویری است. وقتی بحث‌ها جدی‌تر شد، اسناد پروژه‌ی برق ترکمنستان روی میز رییس‌جمهور قرار گرفت. حالا واضح شده است که این پروژه «توتاپ» نه بلکه «تا» است. این پروژه برق ترکمنستان را به افغانستان انتقال می‌دهد، نه به پاکستان، تاجیکستان، ازبکستان و پاکستان در این پروژه دخیل نیستند. بر مبنای پروژه‌ی «تا»، افغانستان برق ترکمنستان را برای مصرف داخلی وارد می‌کند. همان طوری که برق ازبکستان را وارد می‌کند.

این پروژه‌ی کاسا یک هزار است که براساس آن، برق تاجیکستان و قرغیزستان از طریق افغانستان به پاکستان منتقل می‌شود. پروژه‌ی «تا» یا توريد برق از ترکمنستان بر مبنای اسناد دولتی، در زمان حاکمیت حامد کرزی نهایی شده امضای وزیر انرژی زمان حامد کرزی و همچنان معاون اول ریاست‌جمهوری وقت، مرحوم مارشال فهیم، روی این اسناد وجود دارد. صادق مدبر، رییس اداره امور در زمان حاکمیت کرزی هم به نمایندگی از حکومت وقت به آلمان رفته بود تا با شرکت فیشنر در این مورد گفتگو کند. شرکت آلمانی فیشنر برای دولت افغانستان یک ماستریپلان برق می‌ساخت. این شرکت در آغاز مسیر بامیان را مناسب تشخیص داده بود؛ ولی حکومت کرزی در مذاکره با فیشنر، مسیر سالنگ را مناسب تشخیص داده بود.

بر مبنای پروژه‌ی «تا» برق ترکمنستان از راه بندر آقینه به قلمرو افغانستان می‌آید، از راه سالنگ وارد ولایت کابل می‌شود و بعد یک سیم آن به سمت لوگر می‌رود و سیم دیگر آن به سمت وردک و غزنی. اسناد پروژه در سال ۲۰۱۳ نهایی شده بود. اما حامد کرزی این پروژه را به قرارداد نداد. این‌که چرا حامد کرزی در سال ۲۰۱۳ پروژه «تا» را به قرارداد نداد، روشن نیست. شخص ایشان تا حال در باره آن سخن نگفته‌اند. در این مورد دو احتمال را می‌توان مطرح کسانی‌که به حامد کرزی خوشبین‌اند، فکر می‌کنند که حامد کرزی تصور می‌کرد که در تطبیق این پروژه فساد می‌شود و بهتر است که حکومت پس از او، آن را قرارداد کند. اما کسانی‌که به کرزی بدبین‌اند فکر می‌کنند که رییس‌جمهور پیشین، قصداً قرارداد این پروژه را به تعویق انداخت، تا زمینه برای ایجاد یک جنجال سیاسی در آینده آماده باشد. حتا مخالفان سرسخت کرزی هم به این عقیده‌اند که او یک بازیگر سیاسی کارکشته است و توانایی منحصر به فرد در فرصت‌شناسی و ایجاد کشمکش دارد. مخالفان «جنبش روشنایی» هم کرزی را متهم می‌کنند که از دور، دستی بر آتش دارد.

این‌ها گمانه‌زنی‌هایی است که کسی نمی‌تواند صحت و سقم آن را تایید کند؛ اما چیزی که روشن است این است که حامد کرزی، اجازه نداد تا در سال ۲۰۱۳ پروژه‌ی «تا» قرارداد شود. طنز قضیه در این است که تا همین دو روز پیش، حتا آنانی که راه‌پیمایی کردند هم «تا» را «توتاپ» می‌خواندند. به رسانه‌ها هم معلومات دقیق داده نشد. تا اکنون حکومت هم اسناد این پروژه را رسانه‌ای نکرده است. جالب این است که مقام‌های وزارت انرژی هم، که در رسانه‌ها با سازمان‌دهندگان تظاهرات روز

دوشنبه هفته‌ی پیش، مناظره می‌کردند، نیز اطلاعات دقیق نداشتند و «تا» را «توتاپ» می‌گفتند. حتماً به رییس‌جمهور و رییس اجرایی هم معلومات دقیق داده نشده بود. برخی از حلقه‌های تندرو پشتون هم که تظاهرکنندگان را عوامل ایران می‌خواندند، نیز ادعا داشتند که تهران در کابل کشمکش ایجاد می‌کند، تا برق ترکمنستان از قملرو افغانستان نگذرد، بلکه از قلمرو ایران بگذرد و به پاکستان برود. تمام این موضع‌گیری‌های سیاسی و قومی مبتنی بر اطلاعات نادرست بود.

اگر اسناد این پروژه از آغاز مورد مطالعه‌ی جدی قرار می‌گرفت و حکومت آن را حداقل پس از ۱۱ ثور به پارلمان و رسانه‌ها ارسال می‌کرد، به یقین که کشمکش‌های سیاسی و قومی تا این حد داغ نمی‌شد. یکی از علت‌های داغ‌شدن این کشمکش‌ها، بی‌اطلاعی طرفین نزاع از اصل قضیه بود. رویدادهای سیاسی علت‌های گوناگون دارند. مثلاً نارضایتی برخی از سیاستمداران مدعی نمایندگی از مناطق مرکزی از ارگ هم در داغ‌شدن جنجال پروژه‌ی «تا» نقش داشت. هم‌چنان برخی از چهره‌های فرهنگی غرب کابل هم که در پیکارهای انتخاباتی اشرف غنی با او همکاری بودند و بعد به خواست‌های خود نرسیدند هم تلاش کردند با داغ کردن بحث پروژه‌ی «تا» از او انتقام بگیرند. اما بی‌اطلاعی طرفین نزاع هم جنجال را بیشتر کرد. تردیدی در این نیست که راه‌پیمایی دوشنبه هفته‌ی پیش، خیلی استاندارد، مدنی، مسالمت‌آمیز و امروزی بود، اما آنچه که معترضان و مخالفان‌شان می‌گفتند، واقعیت نداشت.

(پایان مقاله روزنامه وزین ۸ صبح)